

OKOLJSKO POROČILO

za leto 2022

Boračeva, maj 2023

VSEBINA	Stran
1. NAGOVOR UPRAVE	3
2. PREDSTAVITEV DRUŽBE	4
3. REZULTAT POSLOVANJA ZA LETO 2021	6
4. PREDSTAVITEV OSNOVNEGA PROCESA	6
5. OKOLJSKA IN ENERGETSKA POLITIKA	7
6. OKOLJSKA UČINKOVITOST	8
7. SKLADNOST Z OKOLJSKO ZAKONODAJO	10
8. IZVAJANJE PREDPISANIH MONITORINGOV	10
9. IZREDNI DOGODKI	10
10. KOMUNICIRANJE	10
11. PREGLED TRAJNOSTNIH DOSEŽKOV V LETU 2022	11
12. OKOLJSKI CILJI ZA LETO 2023	11

1. NAGOVOR UPRAVE

Osnova za celovito uspešnost družbe Radenska so že od samega začetka naravna bogastva okolja, v katerem delujemo. In čeprav so se poslovni procesi, usmerjeni v celovito okoljsko ravnanje, razvili šele pred desetletji, je mogoče z mirno vestjo zatrditi, da so se prav zaradi specifične dejavnosti, po kateri je prepoznavna Radenska, že njeni prvi načrtovalci, upravljalci in vizionarji na svojevrsten način zavedali pomena soodvisnost in sožitja z naravo. Polnjenje naravnih mineralnih in izvirskih vod ter brezalkoholnih pijač, ki temeljijo na teh vodah, je pač usodno odvisno od ohranjenosti naravnih virov. Zdraviliške dejavnosti, ki prav tako že od zgodnjih začetkov spremlja Radensko, si ni mogoče zamisliti brez blagodejnosti številnih naravnih faktorjev. Njihovo ohranjanje za sedanje in prihodnje rodove je v samem bistvu našega poslovanja.

V Radenski se zavedamo odgovornosti pri uresničevanju globalnih razvojnih pobud, ki spoštujejo načela sonaravnega in usklajenega razvoja, ki je splošni princip novega konkurenčnega in dinamičnega ter na znanju temelječega gospodarstva. Želimo si biti podjetje, ki bo poleg finančne zanesljivosti, delovalo v skladu z družbenimi pričakovanji in nenehno zmanjševalo negativne vplive na okolje skozi celoten življenjski cikel naših proizvodov. Razvijamo visoko okoljsko kulturo podjetja, ki bo prisotna v vseh njegovih dejavnostih in okoljsko učinkovito poslovanje, ki bo tudi prihodnjim generacijam zagotavljalo vsaj tako dobro kakovost življenja, kot jo imamo danes.

S proaktivnim, sistematičnim in preventivnim delovanjem – z vpeljavo novih inovativnih tehnik na področju optimizacije procesov in uvajanjem novih BAT tehnologij izboljšujemo procesno učinkovitost, povečujemo izkoristek izrabe naravnih virov, zmanjšujemo količino odpadkov in emisij na izvoru, ustvarjamo čisto, zdravo in varno delovno okolje ter tako vplivamo na boljše počutje, zdravje in varnost zaposlenih in dosegamo prihranke, večamo ugled in konkurenčne prednosti našega podjetja.

Ustrezne tehnološke rešitve, povezane s stalnimi postopki samoocenjevanja in zunanega preverjanja ter z nenehnimi izboljšavami, so le del naše težnje k prijaznemu sožitju z okoljem. Zaokrožajo jo naložbe v kraj in regijo, sponzorske in donatorske dejavnosti ter posluh za potrebe ljudi, ki so svoja življenja povezali s tremi srci kot simbolom Radenske. Eno srce je iz narave, drugo pripada zaposlenim v podjetjih Radenske, tretje pa pripada tistim, ki vedo, zakaj je Radenska vredna zaupanja. Tako bo ostalo tudi v prihodnje. Vsi strateški načrti podjetja, ki je neločljivo povezano z naravo in okoljem, namreč vključujejo skrb za kakovostne izdelke in storitve, katerih končni cilj je kakovostno življenje ljudi ob ohranjenih bogastvih narave.

O dosedanjih dosežkih in prihodnjih načrtih govori pričujoče okoljsko poročilo. Mnogi podatki dokazujejo, da se ne le zavedamo vplivov, ki jih lahko ima naša dejavnost na okolje, temveč da jih želimo in znamo premišljeno upravljati. Kar načrtujemo, vključuje celovito predhodno oceno vplivov na okolje. Kar počnemo, počnemo na za okolje sprejemljiv način. Kar že znamo, nenehno izboljšujemo.

Uprava Radenska d.o.o.

Marián Šefčovič
Predsednik uprave

Lubomir Surik
Član uprave

2. PREDSTAVITEV DRUŽBE

2.1 Osebna izkaznica

Firma družbe	Radenska, družba za polnitev mineralnih voda in brezalkoholnih pijač, d.o.o.
Skrajšana firma družbe	Radenska d.o.o.
Logotip	
Sedež družbe	Boračeva 37, 9252 Radenci
Telefon / Fax	(02) 520 20 20 / (02) 520 10 24
E-pošta	radenska@radenska.si , info@radenska.si
Spletna stran	http://www.radenska.si/ in http://www.radenska.com/ , https://www.srcnozajutri.si/
Št. vpisa v sodni register	10010100
Matična številka	5056152
Davčna številka	SI 81280483
Dejavnost	Glavna dejavnost družbe je proizvodnja in polnjenje mineralnih vod in brezalkoholnih pijač.
Številka dejavnosti	11.070
Glavni proizvodi in blagovne znamke	Naravne mineralne in izvirske vode: Radenska Kraljevi vrelec Gazirana, Radenska Kraljevi vrelec Blago gazirana, Radenska Naturelle, TBZ Gazirane brezalkoholne pijače: Radenska z okusom, Ora, 7UP, Mirinda, Inka, Nara, Pepsi. Negazirane brezalkoholne pijače: Oaza, Sirupi, Studena ledeni čaj, Oraketa-vitaminski instant napitek.
Glavni izvozni trgi	Hrvaška, Italija, Avstrija, Kosovo, Bosna in Hercegovina, ZDA, Kanada, Slovaška ...
Družbenik	Kofola, holdinška družba d.o.o.
Vodenje družbe	Poslovodstvo - Uprava (predsednik uprave, podpredsednik uprave in drugi člani uprave)
Način poslovanja	Družba posluje v skladu z Akt o ustanovitvi
Število zaposlenih	254 (povprečno št. zaposlenih v letu 2022)

2.2. Vizija

Imamo jasne cilje naše VIZIJE do leta 2030: Samostojni in zadovoljivi ljudje v podjetju, Podpora lokalnim skupnostim in kmetijstvu, Zdravi izdelki, Trajnost, Nove poti, Dober gospodar, Odnosi s kupci.

2.3. Poslanstvo

Smo vrelec svežih idej za boljši dan. Pri tem izhajamo iz srčne tradicije in skrbi za dobrobit ljudi ter narave okoli nas. Ko imaš rad naravo in ljudi okoli sebe, nimaš kaj reševati. Vedno najdeš pot.

2.4. Razvojni mejniki

- Razvoj podjetja Radenska se je začel leta 1869, ko je dr. Karel Henn, lastnik zemljišča, napolnil prve steklenice z mineralno vodo. Dobrih 50 let kasneje (leta 1923) je bila mineralna voda priznana kot zdravilna, od leta 1936 pa zanjo uporabljamo simbol treh rdečih src. Blagovna znamka Radenska Tri srca sodi med najstarejše v Sloveniji.
- Leta 1961 smo v Boračevi odprli novo polnilno linijo, kar je pomenilo tudi večje količine in intenzivnejšo prodajo mineralne vode.
- Samo deset let pozneje je Radenska, kot prva polnilnica v takratni Jugoslaviji, začela polniti nizkokalorično brezalkoholno pijačo na osnovi mineralne vode Deit. 1977. leta se je Deitu pridružila celotna družina brezalkoholnih pijač z imenom Swing. Temu sta sledili brezalkoholni pijači Stil in Šum. Leta 1986 smo pričeli polniti manj gazirano mineralno vodo Miral, ki ima tudi nekoliko manjšo vsebnost mineralov ter negazirano mineralno vodo Radin.

- Ledene čaje je Radenska začela polniti po lastni recepturi v letih 1995 in 1996 s štirimi različnimi okusi (breskev, gozdni sadeži, limona in gozdni sadeži z manj kalorijami).
- Edinstveno izvirsko vodo, ki se imenuje Izvir, smo napolnili leta 1996, prvi sadni vitaminski sok pa leta 1997 in ga zaradi vsebnosti antioksidantov A, C in E poimenovali ACE.
- Leta 1988 smo prvi na slovenskem trgu uvedli izotonični napitek Sprint. V letu 1999 smo odkupili blagovno znamko Ora, blagovno znamko Šum smo preoblikovali v Stil brez sladkorja. V letu 2002 smo začeli polniti Izvir +.
- V letu 2000 je prišlo na podlagi prijateljskega prevzema Radenske s strani Pivovarne Laško, do povezovanja obeh družb.
- V začetku leta 2001 je bila izvedena pripojitev družbe Radenska Tri srca Radenci d.o.o. k delniški družbi Radenska d.o.o. Radenci. V letu 2002 in 2003 smo pristopili k dezinvestiranju dolgoročnih finančnih naložb v hčerinska podjetja Terme Lendava, Radenska-Zvezda Diana M. Sobota d.o.o. in Radenska Zdravilišče Radenci d.o.o. v cilju osredotočenja na dejavnost polnjenja in prodaje pijač.
- V letih od 2000 do 2004 smo investirali tudi v najsodobnejšo tehnologijo polnilnih linij in sodobno informacijsko tehnologijo s katero obvladujemo vse poslovne procese. Linije so tehnično izpopolnjene, namenjene polnjenju brezalkoholnih pijač in zadovoljujejo zahteve po aseptično-popolnih polnitvah.
- V letu 2005 je bila realizirana preselitev poslovnih funkcij podjetja (uprava, nabava, finance) iz Radencev na lokacijo Boračeva, kjer se je že odvijala proizvodna dejavnost s trženjem. Nova upravna zgradba, kjer je tudi sedež podjetja, je funkcionalno povezana z novim obratom, kar pomeni tudi boljši upravljalni vidik vodenja podjetja.
- Za Radensko je prelomno obdobje v poslovanju pomenilo tudi vlaganje v sodobno integrirano informacijsko tehnologijo (SAP) s katero obvladujemo vse poslovne procese.
- V letu 2006 smo pristopili k razvoju povsem nove blagovne skupine na področju pijač, to je tako imenovane »**tea&water**« **skupine z imenom OAZA**. Je prva slovenska blagovna znamka iz skupine »tea&water« in je izdelek, ki vzpostavlja in narekuje nove trende na slovenskem tržišču. S svojo pojavnostjo napoveduje prenovo PET embalaže in prehoda etiketiranja iz papirja na PP etikete za celotni prodajni asortiman Radenske d.d.
- V letu 2007 so popolna novost na našem trgu proizvodi **Radenska Plus**. Uvrščajo se med tako imenovane funkcionalne vode. Tako jih imenujemo, ker niso zgolj odlična osvežitev in pijača za odžeganje, temveč so z dodanimi topnimi vlakninami tudi v funkciji skrbi za dobro počutje. V letu 2007 smo do konca izpeljali projekt prenove podobe blagovne znamke Radenska v novi 1,5l in 0,5l PET plastenki z novo PP etiketo.
- V letu 2008 smo lansirali na tržišče novo negazirano mineralno vodo **Radenska Naturelle** v višjem cenovnem razredu v pakiranjih 1,5l PET, 0,75l PET s športnim in navadnim zamaškom, 0,5l PET ter pakiranjih za gastronomijo v 0,25l steklenički, 0,5l povratni steklenički in 1l povratni steklenici.
- V letu 2009 smo lansirali na tržišče proizvod Radenska Plus BodyShape, učinkovita voda vsebuje hranilno snov L- karnitin, ki ima pomembno vlogo pri presnovi maščob.
- V letu 2010 smo lansirali na tržišče negazirano mineralno vodo Radenska Naturelle v manjši embalaži 0,33l, primerno za otroke - Junior Size. Prav tako smo z novimi atraktivnimi okusi osvežili še proizvod OAZA, Radenska Plus, ORA in STIL.
- V letu 2011 smo na tržišče plasirali nov okus ledenega čaja, nov okus Oaze, nov okus Radenske plus ter nov okus Ore.
- V letu 2012 smo na tržišče plasirali gazirano naravno mineralno vodo Radenska Classic v pakiranju 0,75L steklo in negazirano naravno mineralno vodo Radenska Naturelle v pakiranju 0,75L steklo, negazirano naravno mineralno vodo Radenska Still v kartonu 10 L (bag in box) ter novi okus Ore, Oaze in Ledenega čaja.
- V letu 2013 smo na tržišče plasirali novo blagovno znamko **Radenska IN**. Je osvežilna gazirana brezalkoholna pijača z nizko energijsko vrednostjo. Razen tega smo kupcem in potrošnikom ponudili tudi nove okuse Ore, Oaze in ACE-ja.
- V letu 2014 smo na tržišče plasirali nove proizvode: **novi okus** Radenska IN, Oaza, Ora.
- V letu 2015 je Radenska dobila novega lastnika Češko Kofolo. Na tržišče smo plasirali novi proizvod Radenska Beauty – funkcionalna voda z dodatkom kolagena.
- V letu 2016 smo na tržišče plasirali nove proizvode: Radenska z okusom, Oaza, Naturelle 1,0 L, Pepsi program za področje Hrvaške in SLO.
- Konec leta 2016 v našo družino sprejmemo Lipički Studenac.

- V letu 2017 smo na tržišče plasirali nove proizvode/embalažo: 0,5 + 1,5 PET zelena, 0,75 športna PET, 0,33 pločevinka Radenska z okusom, idr.
- V letu 2018 smo na tržišče plasirali nove proizvode/embalažo: RADENSKA FW RFW novi okus 1,5 in 0,5 L PET, INKA bitter lemon 0,5L in 2 L PET, OAZA novi okus 0,5 in 1,5 L PET.
- V letu 2019 smo na tržišče plasirali: Radenska Kraljevi vrec Classic v 0,33L pločevinki, Radenska z okusom limonske trave 0,25 L steklo in 0,5/1,5 L PET.
- V letu 2020 smo na tržišče plasirali: Radenska z okusom mango-limeta 0,25 L steklo in 0,5/1,5 L PET, Pepsi Carolina, ORAKETA-vitaminski instant napitek (pakiranje 19g, 400g in 800g), prehod iz nepovratne na povratno 0,25L steklo (SLO trg).
- V letu 2021 smo v sodelovanju z R&D izvedli naslednje razvojne projekte: Radenska z okusom ANA ROŠ & TUŠ (kumara, roza poper, meta in bergamotka), ORA original z zmanjšano vsebnostjo sladkorja -20 %, ORA exotic z zmanjšano vsebnostjo sladkorja, NARA orange z zmanjšano vsebnostjo sladkorja, OAZA selitev proizvodnje v Rajecko Lesno in prilagoditev recepture, LERO sirupi s sladili, decembra 2021 smo lansirali tudi kavo Trepallini.
- V letu 2022 smo izvedli naslednje razvojne projekte: ORAKETA Voyager (RTD) pomaranča in exotic-nov produkt, ORA pink grapefruit-nov produkt, ORA original-zmanjšanje sladkorja, ORA exotic-zmanjšanje sladkorja, INKA BITTER LEMON-zmanjšanje sladkorja, INKA TONIC WATER-večja stabilnost barve, STUDENA LIMUN-zamenjava fruktoze s sladkorjem, dodajanje konzervansa, FunctionALL Immunity, Antistress, Focus, nov produkt, ICE TEA Studena+, izboljšanje recepture in zmanjšanje sladkorja (breskev, brusnica, limona-limonska trava).

Več o zgodovini in novostih Radenske ter proizvodih na spletni strani <http://www.radenska.si/>.

3. REZULTAT POSLOVANJA ZA LETO 2022

Temeljni podatki o poslovanju družbe	2022	2021	Indeks
			22/21
Čisti prihodki iz prodaje proizvodov (Net revenues), v EUR	43.796.572	36.543.860	119,85
EBIT (poslovni izid iz poslovanja), v EUR	6.042.877	5.047.370	119,72
EBITDA (PI iz posl. in amortizacija), v EUR	8.453.697	7.586.513	111,43
Prodaja, v litrih	125.219.967	122.696.882	102,06
Prodaja, v komadih	123.795.834	116.388.978	106,36
Čisti prihodki iz prodaje na zaposlenega (po urah), v EUR	172.427	143.309	120,32
Povprečno število zaposlenih iz ur	254	255	99,61

4. PREDSTAVITEV OSNOVNEGA PROCESA

Naravna mineralna voda je pred mnogimi desetletji in celo stoletji kot deževna kapljica padla z neba na tla in se zgubila v podzemlju. Po definiciji Evropske zveze je naravna mineralna voda tista, ki priteka iz podzemnega, pred onesnaženjem zavarovanega vodnega vira, in ima prvobitno čistost.

S pronicanjem v vedno globlje zemeljske plasti se je voda zbirala v večjih količinah nad slabo prepustnimi plastmi gline. Zaradi njene topitvene sposobnosti pod vplivom visokih temperatur in pritiska, se na tej poti obogati z mineralnimi snovmi in ogljikovo kislino, ki daje naravni mineralni vodi tipični osvežujoči okus.

Geološka in tektonska zgradba Slovenije je zapletena, saj jo sestavlja pet različnih geoloških strukturnih enot. Naše širše področje Radencev pripada Panonskemu bazenu. To ozemlje sestavljajo terciarni morski in sladkovodni sedimenti nekdanjega Panonskega morja, oziroma jezera. Prevladujejo gline in laporji, vmes pa so plasti poroznega peska in peščenjaka z naravno mineralno in termomineralno vodo.

Naravno mineralno vodo zajemamo iz različnih vrtin na območju nekaj kilometrov okoli polnilnice. S potopnimi črpalkami jo potiskamo po transportnih cevovodih skupno s pripadajočim ogljikovim dioksidom do ločilnikov. V ločilnikih ločimo plin in naravno mineralno vodo. Ogljikov dioksid utekočinimo in hranimo v posebnih posodah do ponovnega dodajanja naravni mineralni vodi pri polnjenju. Na drugi strani zbiramo vode točno določenih vrtin in jih preprihemo s stisnjenim zrakom. V tem postopku naravni mineralni vodi odvezemamo železove ione v obliki železovega hidroksida. Ti bi ji sicer dali priokus in usedlino. Na kremenčevem pesku prefiltrirano naravno mineralno vodo polnimo na polnilnih linijah.

Za polnjenje uporabljamo osem sodobnih polnilnih linij, na katerih je možno napolniti naslednje embalažne enote: 1L, 0,5 L, 0,75 L, 0,25 L steklo, 0,33 L, 0,5 L, 0,75 L, 1,0 L, 1,5 in 2 L PET embalažo, 0,33 pločevinke ter 10 L BIB (bag in box).

Stalno posodabljam polnilne linije. Polnilna linija Aseptika in Ultra-clean, omogočata polnjenje brezalkoholnih napitkov brez oziroma z minimalno količino konzervirnih sredstev in brez dodatkov sredstev za hladno pasterizacijo. Tak način polnjenja, pomeni višjo kakovost brezalkoholnih napitkov za našega potrošnika.

5. OKOLJSKA IN ENERGETSKA POLITIKA

Dejavnost Radenske, ki zajema »črpanje, razvoj, polnjenje naravnih mineralnih, izvirskih, namiznih vod in proizvodnjo brezalkoholnih pijač ter trženje teh proizvodov«, je odvisna od skrbnega ravnanja z okoljem in rabe energije. V Radenski se zavezujemo, da:

- stalno spremljamo in izpolnjujemo zahteve veljavnih zakonodajnih in drugih obvezujočih zahtev in smernic vezanih na okoljske in energetske vidike, v okviru dejavnosti podjetja, ter vključevanje te zahteve v svoje procese v okviru ekonomskih možnosti;
- je okoljsko in energetske planiranje sestavni del vsakoletnega poslovnega planiranja. S tem je vzpostavljen pogoj izvajanja aktivnosti za stalno in trajno izboljševanje urejenosti okolja. Pri iskanju izboljšav se v prvi vrsti osredotočamo na preprečevanje onesnaževanja ter dviga energetske učinkovitosti;
- zagotavljamo razpoložljivost informacij in vseh potrebnih virov za doseganje okvirnih in izvedbenih ciljev;
- si prizadevamo za čim racionalnejšo rabo vseh surovin, materialov in energentov, ki vstopajo v poslovni sistem oz. procese podjetja, hkrati pa v okviru ekonomskih zmožnosti postopno nadomeščamo obstoječe surovine, materiale in energente z okolju prijaznejšimi. V največji možni meri uporabljamo obnovljive vire energije in kjer je mogoče, uporabljamo reciklirane materiale;
- si prizadevamo razvijati in prodajati izdelke in storitve z jasno izraženo okoljsko komponento;
- pri vseh novih investicijah v opremo v okviru ekonomsko sprejemljivih rešitev strmimo k uporabi okolju prijaznih in energetske učinkovitih tehnologij (upoštevamo BAT smernice v industriji pijač);
- prepoznavamo okoljske in energetske vidike in spremljamo vplive na okolje in porabe energije (nastajanje odpadkov, porabo vode, kemikalij, električne energije, zemeljskega plina in drugih energentov ter drugih emisij) z vidika življenjskega cikla izdelkov in storitev. Prizadevamo si za nenehno zmanjševanje količin oz. porabe na enoto proizvoda ter v primeru neustreznosti ustrezno ukrepamo;
- stalno poudarjamo pomen preventivnega pristopa pri obvladovanju okoljskih in energetskih vidikov in s tem k nenehnemu izboljševanju in preprečevanju onesnaženje. Še posebej poudarjamo preventivo, ki je življenjskega pomena pri skrbi za čistost podtalnice, vira naravnega bogastva za podjetje ter racionalno rabo naravnih virov;
- pri sodelovanju z dobavitelji dajemo prednost tistim, ki lahko ustrezno dokazujejo svojo dobro okoljsko prakso;

- podpiramo javne akcije za varovanje okolja in ustvarjamo odprte odnose z javnostjo tako, da vzpostavljamo dialog s kraji in drugimi zainteresiranimi strankami;
- skrbimo za postopni dvig okoljske in energetske kulture in znanja vseh zaposlenih;
- redno seznanjamo vse zaposlene in tiste, ki delajo za ali v imenu podjetja ter zainteresirano javnost o okoljskem delovanju in energetske učinkovitosti;
- spodbujamo zaposlene k iskanju novih idej ter organizacijskih, tehnično-tehnoloških, okoljskih in energetskih izboljšav v poslovanju;
- vzpodbujamo krožno gospodarstvo in trajnostni razvoj;
- je politika v dokumentirani obliki na voljo zainteresirani javnosti, da se izvaja in vzdržuje ter periodično pregleduje.

Velja od: 1. 9. 2022; v3

6. OKOLJSKA UČINKOVITOST

6.1 Splošno

Ker sta obstoj in razvoj Radenske odvisna od neokrnjenosti narave, je razumljivo, da je okoljevarstvena zavest v našem podjetju stalna spremljevalka našega dela. S stalno spremljavo zakonodaje na področju varstva okolja in sodelovanjem pri spremembah le-te sledimo vsem spremembam in se jim prilagajamo.

Radenska je upravljalca naprav po 68. Členu ZVO-1 in ima pridobljeno Okoljevarstveno dovoljenje (OVD) št. 35407-159/2006-19 z dne 30.11.2009 ter spremembo OVD pod št. 35406-18/2013-4 z dne 21.11.2013 in pod št. 35406-40/2019-3 z dne 21.8.2019.

Zaradi lažjega obvladovanja okoljske problematike imamo v družbi poleg standarda ISO 9001 in IFS Food, ki vključuje tudi sistem HACCP, uveden in certificiran sistem ravnanja z okoljem v skladu z zahtevami standarda ISO 14001. Skladnost našega delovanja po okoljskem standardu preverjamo preko notranjih in zunanjih presoj ter predpisanih monitoringov.

Strategija našega razvoja je naravnana polnjenju zdravih, visoko kakovostnih proizvodov z uporabo sodobnih tehnologij, ki imajo čim manjše negativne vplive na okolje. To poskušamo doseči že pri izboru nove tehnologije, kjer upoštevamo vse okoljevarstvene vidike, ki jih predpisuje naša zakonodaja, pri čemer se oziramo tudi na EU smernice. V okviru določenega obsega sistema ravnanja z okoljem z vidika življenjskega cikla opredelimo okoljske vidike svoje dejavnosti, izdelkov in storitev, ki jih lahko obvladujemo, in tiste, na katere lahko vplivamo, ter z njimi povezane vplive na okolje.

Z namenom varovanja okolja si prizadevamo za ločeno zbiranje odpadkov, zmanjševanje količine odpadkov, reciklažo materialov, varno ravnanje z nevarnimi snovmi, uvedbo ljudem in okolju prijazne tehnologije, varovanje vrelnega področja, spremljavo okoljskih parametrov ter za razvoj celostne podobe kraja in širšega območja v katerem delujemo.

6.2 Okoljski kazalniki*

* diagrami in tabele kazalnikov so v razširjenem internem okoljskem poročilu Radenske, ki se nahaja na sedežu podjetja.

6.2.1 Vode

V ozkem smislu delimo vode v Radenski v dve skupini in sicer:

- naravne mineralne in izvirske vode, ki jih uporabljamo za polnjenje in
- tehnološke vode za čiščenje in vzdrževanje procesov.

Naravne mineralne in izvirske vode

Eden izmed glavnih negativnih vplivov, ki jih lahko ima okolica na naše podjetje in poslovanje je možnost onesnaženja vodnih virov, ki jih koristimo za polnjenje.

Aktivnosti Radenske, usmerjene k varovanju vrelnega področja so:

- monitoringi naravnih mineralnih in izvirskih vod,

- raziskave usmerjene v iskanje novih tehnoloških postopkov za pripravo mineralnih vod,
- raziskave vrelnega območja z namenom iskanja novih virov voda,
- posodobitve obstoječih vrtin,
- spremljanje gradbenih in drugih posegov v okolje na vodovarstvenem in vrelnem področju. Pri izdaji soglasij za gradbena in lokacijska dovoljenja preverjamo skladnost posameznih posegov z odlokom o zaščiti vodovarstvenih in vrelnih pasov, zahtevamo presojo ustreznih institucij za varstvo okolja, izdelavo okoljevarstvenih elaboratov...,
- spremljanje in sodelovanje pri spremembah zakonodaje na področju zaščite in določitve varstvenih pasov,
- izdelava sanacijskih programov v primeru razlitja nevarnih snovi na vodovarstvenem in vrelnem področju, idr.

Količino pitne vode za tehnološke potrebe smo v letu 2022 zmanjšali (-1,7%) glede na leto 2021 kljub večjemu obsegu proizvodnje (+9,7% v kosih). Specifična poraba pitne vode na liter proizvedenih pijač je manjša za 6%, kazalnik L pitne vode / Kos proizvodnje pa kaže manjšo porabo (-10%).

Količina odpadnih vod se je v letu 2022 povečala (+1,6%) glede na leto 2021 zaradi večjega obsega proizvodnje. Glede na gibanje proizvodnje in porabo pitne vode je s tega vidika tudi nekaj več odpadnih vod. Odpadnim vodam prištevamo tudi vode, načrpane iz vrtin izmerjene s števci po koncesiji (za tehnološke namene se več uporablja voda iz lastnega vodnega vira-vrelca in posledično manj tehnološke vode) in izgubljene tekom priprave in polnjenja proizvodov. Obremenitev odpadnih vod izražena kot KPK je povprečna vrednost šestih letnih meritev monitoringa. Obremenjenost odpadne vode in skupna enota obremenitve sta višji kot v preteklem letu, kakor tudi izmerjene vrednosti bakra, dušika in AOX v odpadnih vodah, medtem, ko so izmerjeni vrednosti KPK in celotnega fosforja nekoliko nižji. Povišane vrednosti bakra, dušika in AOX se odraža v večjem številu čiščenj oz. cipranj objektov na nalivalnih linijah ter cevovodov z kemikalijami na bazi dušika, kakor tudi sprememb frekvenc v izvajanju CIP-ov na posameznih linijah ter preventivno izvajanje CIP-ov zaradi neustreznih mikrobioloških rezultatov na posameznih linijah in cevovodih.

Vsi parametri pa so znotraj dovoljenih mej, določenih z OVD, razen tekom 2. monitoringa, ko je bila prekoračena mejna vrednost neraztopljenih snovi po OVD, vendar za manj kot 50% v eni meritvi.

6.2.2. Električna energija

Poraba električne energije je bila v 2022 za 2,2% manjša kot v 2021 ob 9,7% večjem nalitju v kosih. Specifično porabo električne energije na enoto proizvoda je manjša za 10,9%, kar je zopet posledica večjega obsega proizvodnje – in racionalnejše porabe energije. Kumulativen strošek električne energije je višji za 22% glede na leto 2021 zaradi bistvene podražitve električne energije. S SPT E notami smo v l. 2022 proizvedli 429.207 kW električne energije, za katero nam ni bilo potrebno plačati omrežnine in taks.

6.2.3. Plini

Poraba zemeljskega je bila v letu 2022 za 5,4% manjša kot v letu 2021 ob 9,7% večji proizvodnji (kosi). Poraba energenta na enoto proizvoda je za 13,8% nižja kot v 2021. Cene zemeljskega plina so v tem letu bile bistveno višje (+62% v €/m³), kar ob zgoraj omenjeni nižji porabi energenta pomeni 53,8% višji strošek zemeljskega plina.

Količina porabe plina butan za interni transport je bila v letu 2022 za 31,7% večja kot v letu 2021. Vzrok večje porabe plina butana je v večji proizvodnji. Strošek porabe plina je v letu 2022 za 28,70% večji kot v letu 2021 zaradi dviga cene, specifična poraba plina butan na kos proizvoda pa je enaka kot leta 2021.

Plin CO₂ (za potrebe proizvodnje in čiščenja). Skladno s cilji okoljske politike in varovanjem okolja v Radenski je naš cilj manjšanje pridobivanja in porabe plina CO₂ na enoto proizvoda.

Specifične porabe plina CO₂ na enoto proizvoda se je minimalno povečala zaradi večjega deleža polnjenja gaziranih pijač.

6.2.4. Odpadki

V Radenski z odpadki ravnamo skladno z zakonodajo ter po priporočenem sosledju: ločeno zbiranje odpadkov, zmanjševanje količin, ponovna uporaba, predelava, odstranjevanje. V vseh proizvodnih ter tehnoloških službah, v skladiščnih in upravnih objektih imamo uveden sistem ločenega zbiranja odpadkov. Količina vseh odpadkov je bila v letu 2022 za 1,59% manjša kot leta 2021, zmanjšanje odpadkov beležimo predvsem pri odpadnem steklu, plastični embalaži, papirju in lesu. Stroški odpadkov so se zmanjšali glede na leto 2021 za 5,47%. Prihodki pa so za 56,4% višji zaradi odprodaje repromaterialov in kovinskih odpadkov. Nevarnih odpadkov je bilo v letu 2022 za 45,63% več kot leta 2021. Količina komunalnih odpadkih se je v letu 2022 povečala za 18,11%.

6.2.5. Kemikalije

Pri ravnanju s kemikalijami v letu 2022 je opaziti zmanjšanje količinske porabe kemikalij ter povečanje stroška porabe sredstev glede na leto 2021. V primerjavi z letom 2021 pa se je tudi zmanjšala specifična poraba kemikalij v kg/enoto proizvoda. Zmanjšanje porabe kemikalij je posledica sprememb frekvenc v izvajanju CIP-ov na posameznih linijah.

7. SKLADNOST Z OKOLJSKO ZAKONODAJO IN OCENA USTREZNOSTI

Radenska je upravljalec naprav po 68. Členu ZVO-1, ki ima pridobljeno [Okoljevarstveno dovoljenje \(OVD\) št. 35407-159/2006-19](#) z dne 30.11.2009 ter [odločbo o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja](#) z dne 21.11.2013 pod št. 35406-18/2013-4.

Z zapisnikom št. št. 06182-2831/2018-16 z dne 15. 6. 2020, pa nam je inšpektorica naložila, da moramo do konca leta 2022 pridobiti spremembo OVD, za kar smo v decembru 2022 na MOP podali vlogo, a je zadeva še vedno v reševanju.

V letu 2022 smo imeli en inšpekcijski pregled s strani Ministrstva za okolje in prostor - Inšpektorat RS za okolje in prostor za področje sevalne dejavnosti dne 1. 12. 2022. Izdan je bil zapisnik št. 0613-49/2022/2. Ni bilo ugotovljenih odstopanj.

Lastna ocena skladnosti z zakonodajnimi zahtevami se opravi vsaj 1 x letno ob vodstvenem pregledu s Poročilom o oceni ustreznosti prepoznanih zakonodajnih in drugih zahtev, s strani odgovornih za spremljanje zakonodaje po posameznih področjih. Iz izdanih poročil o oceni ustreznosti izhaja, da Radenska izpolnjuje vse relevantne zakonodajne in druge zahteve na katere je pristala.

8. IZVAJANJE PREDPISANIH MONITORINGOV

Izvajajo se vsi zakonsko predpisani monitoringi okoljskih parametrov v skladu z zahtevami iz okoljevarstvenega dovoljenja (OVD). Vsi izvedeni monitoringi izkazujejo skladnost doseganja mejnih vrednosti v skladu z zakonodajnimi zahtevami.

9. IZREDNI DOGODKI

V letu 2022 nismo imeli nobenega izrednega dogodka, ki bi imel neposredne ali posredne vplive na onesnaževanje okolja.

V skladu z načrtom periodičnega preizkušanja ustreznega odzivanja na ublažitev neugodnih vplivov izrednih razmer na okolje, smo v mesecu oktobru 2022 načrtovano vaju evakuacije celotnega obrata prenesli v mesec januar 2023. Vaja je bila učinkovito in uspešno izvedena. V mesecu oktobru 2022 je bila načrtovana tudi vaja razlitja nevarne snovi. Vaja je bila iz objektivnih razlogov prestavljena v leto 2023.

10. KOMUNICIRANJE

Namen komuniciranja v Radenski je zagotoviti učinkovit pretok informacij med odgovornimi nosilci in izvajalci nalog ter z drugimi zunanjimi zainteresiranimi strankami. To nam omogoča, da so vsi zaposleni ter širša javnost dobro obveščeni o stanju na področju okolja ter ozaveščeni o okoljski problematiki. Širšo javnost in naše zaposlene želimo tako vzpodbuditi k prijaznosti do okolja v katerem živimo in delamo. Komuniciranje poteka na več področjih:

- komuniciranje z državnimi organi – obiski inšpektorjev, izvajalcev monitoringov, posredovanje rezultatov monitoringov državnim organom,....,
- preko oblik tržnega komuniciranja s poudarkom na skrbi za naravo (npr. uporaba povratne embalaže),
- dan odprtih vrat Radenske, ko nas obiše veliko krajanov, bivših zaposlenih in upokojencev in drugih zainteresiranih,
- obiski šolskih ekskurzij, kjer učenci, dijaki in študentje spoznajo naš proizvodni proces, hkrati pa jim predstavimo naš sistem vodenja in naš odnos do okolja,
- predstavitev okoljskega delovanja z objavo letnega okoljskega poročila, idr.

Oseba za stike z javnostmi:

ga. Natalija Kreft-Lovrenčec, specialist za odnose z javnostmi
tel: +386 2 520 3613; e-mail: natalija.kreft-lovrencec@radenska.si

11. PREGLED TRAJNOSTNIH DOSEŽKOV V LETU 2022

Pregled trajnostnih dosežkov je predstavljen na spletni strani <https://www.srcnozajutri.si/>

12. OKVIRNI OKOLJSKI CILJI ZA LETO 2023

OKOLJSKI VIDIK	OKVIRNI CILJI 2023
Zaščita vodovarstvenega območja / Zaščita podtalnice in nadzor nad rabo NMV in ostalih vodnih virov	Zaščita vodnih virov skladnost z zakonodajo
Voda (NMV, izvirska, pitna) / Zaščita podtalnice in nadzor nad rabo NMV in ostalih vodnih virov	Izkoriščanje vodnih virov skladnosti z zakonodajo
Surovine in pomožni materiali Zmanjšanje porabe	Zmanjšanje teže plastenke - raba PET granulata - raba rPET materiala
Energenti / Zmanjšanje porabe energentov in emisij v tehnološkem procesu	Zmanjšanje porabe: - električne energije na enoto - plina na enoto - rabe komprimiranega zraka na enoto
Nevarne snovi / Zmanjševanje porabe-količin	Zmanjševanje porabe ne enoto, Zagotavljanje varnosti delovanja
Tehnološka in pitna voda / odpadna voda Zmanjševanje porabe/količin	Zmanjšanje porabe vode za tehnološke namene (vode iz vodovodnega omrežja), Zmanjšanje količine odpadnih voda v kanalizacijsko omrežje
Emisije v ozračje / Zmanjševanje izpusta v ozračje	Zmanjšanje emisij v ozračje z ogrevanjem s toploto iz kogeneracij
Odpadki / Zmanjševanje količin odpadkov	Zmanjšanje količin odpadkov na enoto
Hrup / Zmanjšanje emisija hrupa na delovnih mestih	Zagotoviti raven hrupa skladnost z zakonodajo, Izvajanje monitoringov, skladnost z zakonodajo